

آئین نامه بندرهای ایران

هیئت وزیران در جلسه ۲۴ دیماه ۱۳۱۷ طبق پیشنهاد شماره ۸۷۸۵ مورخ ۱۴/۱۰/۱۳۱۷ وزارت راه تصویب نمودند. آئین‌نامه بندرهای ایران که متضمن دوازده فصل و ۶۴ ماده می‌باشد و به ضمیمه این تصویب‌نامه ابلاغ می‌شود از طرف وزارت راه در تمام بنادر کشور ایران به موقع اجراء گذارده شود. ضمناً مقرر می‌گردد در بندری که وزارت راه نماینده مستقیم ندارد اداره کل گمرک به نمایندگی از طرف وزارت راه مجری این آئین‌نامه خواهد بود و در هر یک از بنادر مزبور اوراق و دفاتر مخصوصی مربوط به امور بندری نگاهداری نموده تعلیمات وزارت راه را در این موضوع به وسیله مأمورین محلی خود انجام دهد.

فصل یکم - در اختیارات اداره بنادر و وظائف کارکنان بندرها

ماده ۱-

وظائف و اختیارات اداری کارکنان بندرها به شرح زیر است:

- ۱- امتحان نمودن دریانوردان و درجه‌بندی آنها و صدور گواهینامه.
- ۲- نگاهداری دفتر ثبت و آمار دریانوردان.
- ۳- معاینه کشتیها و اوراق گواهی بارگیری آنها.
- ۴- معاینه ورقه مالکیت و تابعیت کشتیها.
- ۵- معاینه کشتی‌ها و وسائط بارکشی آبی و صدور پروانه بکارانداختن آنها.
- ۶- نمره‌گذاری کلیه وسائط بارکشی آبی.
- ۷- نگاهداری دفاتر مربوط به ثبت و نمره‌گذاری وسائط بارکشی آبی و ثبت کردن اسناد مربوطه وسائط بارکشی مزبور (اوراق تغییر مالکیت و اظهارنامه‌های مالکیت و پروانه و آگهی‌های مربوط به ساختمانهای کشتیها).
- ۸- تهیه مقررات مربوط به خدمات راهنماهای محلی.
- ۹- نگاهداری دفتر ثبت و آمار راهنمایان و دادن ورقه شهادت‌نامه قابلیت.
- ۱۰- مراقبت در اجرای آئین‌نامه‌ها و مقررات بندری.
- ۱۱- تهیه مقررات مربوطه برای خدمت کشتی‌های یدک‌کش.
- ۱۲- نگاهداری دفتر آمار کشتی‌های ورودی و خروجی و تعداد مسافرین.
- ۱۳- تشخیص میزان حقوق و عوارضی که از وسائط بارکشی آبی بر طبق تعرفه‌های مصوبه باید دریافت شود.
- ۱۴- تهیه صورت اسامی اشخاصی که در دریانوردی سابقه داشته و مشمول خدمت نظام وظیفه واقع می‌گردند و فرستادن صورت مزبور به حوزه مربوطه نظام وظیفه.
- ۱۵- تنظیم و صورت‌مجلس راجع به ماترک جاشوانی که در موقع دریانوردی فوت شده‌اند و احاله ماترک با صورت‌مجلس به اداره گمرک که پس از انجام آئین گمرکی و ضبط کالای ممنوعه طبق قوانین موضوعه بلافاصله به اداره دادبانی یا نماینده آن ارسال گردد (رونوشت صورت‌مجلس جهت اطلاع مستقیماً از طرف اداره بندر به اداره دادبانی یا نماینده آن فرستاده می‌شود).
- ۱۶- امداد در موقع بروز حوادث در محوطه بندر
- ۱۷- صدور گواهینامه راجع به حوادث دریائی که منجر به غرق شدن اشخاص اموال یا وسائط بارکشی دریائی می‌گردد و همچنین وقایع مربوطه به نجات و ارسال یک نسخه به اداره گمرک برای انجام وظایف مقرر.
- ۱۸- اقدام در حفظ و تأمین انتظامات و نگاهداری بنادر و کناره‌ها و تشخیص نقاط مخصوصه دریا و کناره برای ساختمان گرمابه دریائی و غیره حفظ انتظامات داخلی مؤسسات گمرکی با خود اداره گمرک بوده و در صورتی که گمرک به کمکی احتیاج پیدا کند از پلیس بندری و در حالی که پلیس بندری نباشد از سایر مأمورین انتظامی می‌تواند درخواست کمک نماید.

۱۹ - مراقبت در امور نورا فکن‌ها، فانوس‌ها و علائم دریائی در منطقه بندری

۲۰ - دریافت حقوق و عوارضی که طبق مقررات وصول آنها به عهده مأمورین بنادر واگذار شده یا بشود.

۲۱ - مراقبت در اجرای مقررات بهداری و قرانطینه نسبت به وسائط بارکشی آبی وارد یا خارج شده از هر بندر.

۲۳ - حفظ انتظامات مناطق خالصه دریائی به عهده اداره بندر می‌باشد و خالصه دریائی عبارت است از رودهای بزرگ قابل کشتی و کرجی‌رانی جزیره نماها بندرها موج‌شکنها دماغه‌ها کانالها پیش‌بندرها مردابها و برآمدگیهای میان مردابها و شطها و خشکی‌هایی که در اثر فرونشستن آب در منطقه بندر پیدا و به کناره ملحق می‌شود.

تبصره ۱ - جزیره نما عبارت است از منطقه خاکی که هنگام بلندترین مد از آب پوشیده شده و به خطوطی که بلندترین مد و نیز پست‌ترین جذر (در مواقعی که جنبش موجها منظم است) به آنها می‌رسند و قسمتهائی از خاک که در مواقع طوفانهای سخت و غیرعادی موج دریا به آنها می‌رسد مادام که معارض با حقوق افراد نیست جزو منطقه جزیره نما محسوب می‌شود.

تبصره ۲ - مداخله اشخاص و استفاده آنان از مناطق مربوطه به‌خالصه دریائی بطور موقت یا دائم برای تأسیسات صنعتی مانند کارخانه کشتی‌سازی حوض تعمیر.

هرگاه تأسیسات مذکور با وظایف یک یا چند وزارت دیگر ارتباط داشته باشد وزارت راه موافقت وزارت مربوطه را قبلاً جلب خواهد نمود و تعیین میزان حقوقی هم که برای واگذاری خالصه دریائی باید دریافت شود با وزارت دارائی خواهد بود.

ماده ۲ -

وظایف و اختیارات انتظامی کارکنان بنادر.

۱- تعیین و دریافت مبلغ خسارت وارده هنگام لنگراندازی پهلوگرفتن کشتی همچنین خسارات دیگر که در نتیجه گردش (مانور) کشتیها در داخله محوطه بندر به پلها و ترعه یا سایر مؤسسات بندری وارد می‌گردد (میزان خسارت وارده به مؤسسات اداره گمرک با حضور نماینده گمرک معین خواهد گردید).

۲- دریافت بهای اجناس و دستمزد عملجات و لوازمی که جهت کمک به کشتی در موقع خطر یا غرق‌شدن آن به مصرف رسیده است.

تبصره - در صورتی که پرداخت‌کننده خسارت نسبت به مبلغ خسارت معترض باشد می‌تواند پس از پرداخت مبلغ معینه به مقامات صالحه مراجعه نمایند.

ماده ۳ -

وظایف اختصاصی مأمورین بنادر:

۱- مراقبت در اجرای آئین‌نامه‌ها و مقررات بندری از طرف فرماندهان یا صاحبان کشتی‌ها راجع به ورود و خروج کشتیها پهلوگیری و لنگراندازی و گردش وسائط بارکشی آبی.

۲- حفظ انتظامات در موقع سوار و پیاده شدن مسافرین و همچنین بارگیری و باراندازی کشتی.

تبصره - شهربانی‌های بنادر راجع به مسافرین کشتی‌ها در موقع پیاده و سوارشدن وظایف خود را در خارج از کشتی طبق مقررات انجام خواهند داد.

(برای اجرای قسمت «د» از ماده ۱۴ فصل چهارم آئین‌نامه گذرنامه باید مسافرین در موقع خروج قبلاً گذرنامه خود را به ثبت شهربانیهای بنادر برسانند و در موقع ورود به کشور شاهنشاهی هم گذرنامه‌های خود را به محض پیاده شدن از کشتی در محوطه گمرکی به ثبت نماینده شهربانی برسانند).

۳- مراقبت در حفظ آلات و ادواتی که جهت آتش‌نشانی در محوطه بندر تهیه گردیده است.

۴- حفظ انتظامات بندری به عهده پاسبانان بندر است که اختصاصاً برای این کار از طرف اداره بندر تعیین می‌گردند. تبصره - وظایف مخصوصه پاسبانان بندر به موجب آئین‌نامه جداگانه تعیین خواهد شد.

فصل دوم - دریائیان

ماده ۴ -

اشخاص ذیل دریائی نامیده می‌شوند:

طبقه یک - اشخاصی که در دریانوردی شرکت می‌نمایند از قبیل فرماندهان و افسران کشتیها جاشوان ماشینچیان و کلیه کارکنانی که عهده‌دار خدمت در قسمت کشتی بوده و در دریانوردی کار می‌کنند و نیز ماهی‌گیرانی که در دریا کار کرده و برای ماهی‌گیری به خارجه می‌روند.

طبقه دوم - اشخاصی که حرفه آنها مربوط به صنعت کشتی‌سازی است نیز کسانی که تا مختصر مسافتی به دریا می‌روند از قبیل کشتی‌سازان درودگران درزگیران راهنمایان بومی آب‌بازان و صیابان (کسانی که آب‌بازان را بالا می‌کشند) ماهی‌گیران کناره و نیز کارکنان و جاشوان کرجیها که در داخله بندر و آبهای کناره کار می‌کنند.

ماده ۵ -

نام دریائیان که در ماده مذکور در فوق ذکر است در دفتر مخصوصی که در هر بندری موجود خواهد بود ثبت شده و به هر یک از آنها تعرفه جداگانه داده می‌شود.

ماده ۶ -

در موقعی که دریائیان از طرف اداره بندر احضار می‌شوند باید حضور بهم رسانیده خود را معرفی کنند.

فصل سوم - کشتی‌سازی و ترتیب بکارانداختن وسایط بارکشی آبی

ماده ۷ -

ساختمان هر نوع کشتی یا کرجی و کرو منوط به تحصیل پروانه قبلی از اداره بندر خواهد بود.

ماده ۸ -

کسانی که قصد ساختن کشتی کرجی یا کروی نوی را داشته باشند درخواستی حاوی نکات ذیل تنظیم و به اداره بندر مربوطه تسلیم دارند.

الف - اسم و نام خانوادگی و نمره ورقه نام و نشان و شغل تقاضاکننده

ب - نوع کشتی و ابعاد و ظرفیت آن

ج - کارخانه‌ای که ساختمان کشتی را انجام خواهد داد.

د - تاریخی که جهت شروع به ساختمان کشتی پیش‌بینی و در نظر گرفته شده است.

ماده ۹ -

قبل از آنکه کشتی به آب انداخته شود بارگیری خالص و غیرخالص آن باید تعیین گردد.

ماده ۱۰ -

اندازه بارگیری خالص هر کشتی از روی فضائی که برای بارگیری و جای مسافر دارد تعیین می‌گردد.

ماده ۱۱ -

تعیین بارگیری خالص و غیرخالص کشتیها به عهده متخصصینی است که از طرف اداره بندر تعیین می‌گردند.

ماده ۱۲ -

به آب انداختن کشتی کرجی یا کروموکول به صدور پروانه اداره بندر و داشتن گواهینامه بارگیری خواهد بود.

ماده ۱۳ -

کلیه دارندگان وسائط بارکشی آبی بندری اعم از سواری یا باری مکلفند پروانه بارکشی خود را همراه داشته و در موقع مطالبه به مأمورین مربوطه بندر ارائه دهند.

ماده ۱۴ -

کلیه یدک‌کشهای متوقف در منطقه بندر در موقع لازم در تحت اختیار اداره بندر خواهد بود و در مواقع خطر و در صورت احضار مکلفند بلافاصله حاضر و مطابق دستور اداره بندر عمل نمایند.

ماده ۱۵ -

هر وقتی ماشین‌آلات کشتی برای تعمیر پیاده و اوراق می‌شود و یا بدنه و سایر قسمت‌ها تحت تعمیر واقع گردد صاحبان کشتی بایستی ورقه ملیت کشتی و دفتر ثبت اجزاء دفتر روزنامه دریایی آن را به اداره بندر تسلیم نمایند که بایگانی گردد و اداره بندر در دفتر سجلات و ثبت اسامی دریائیان و نیز در گذرنامه اشخاص مزبور یادداشتهای مربوطه به این پیاده شدن را ذکر خواهد نمود.

فصل چهارم - راهنمایی

ماده ۱۶ -

اداره بندر باید همیشه عده لازم راهنمای اختصاصی جهت وارد و خارج نمودن کشتیها از منطقه بندری حاضر داشته باشد.

ماده ۱۷ -

راهنمایان مزبور تحت سرپرستی یک سرراهنما قرار خواهند گرفت.

ماده ۱۸ -

انتخاب راهنمایان به وسیله مسابقه خواهد بود که از طرف اداره بندر انجام می‌گیرد.

ماده ۱۹ -

راهنمایان باید پروانه مخصوصی که از طرف اداره بندر صادر می‌گردد دارا باشند.

ماده ۲۰ -

به استثنای بندری که استفاده از راهنما در آنها اجباری است در سایر بنادر اختیاری خواهد بود (بندری که گرفتن راهنما در آنها اجباری است در آئین‌نامه مخصوص آن بندر معین خواهد شد).

ماده ۲۱ -

حقوق راهنمایی مطابق تعرفه که جهت هر بندری تعیین خواهد گردید دریافت می‌شود و راهنمایان یا اداره بندر نمی‌توانند اضافه بر نرخ تعرفه مربوطه حقوقی مطالبه نمایند.

ماده ۲۲ -

راهنمایان که رهبر و مشاور فرماندهان کشتی می‌باشند حق دارند به محض سوارشدن کشتی را معاینه نموده و اگر رعایت احتیاطات لازم را برای سلامت ماندن کشتی تا رسیدن به بندر و یا منطقه بی‌خطری و یا لنگر انداختن آن را لازم بدانند به فرماندهان کشتی یا جانشین آنها اطلاع دهند در صورتی که فرمانده کشتی تذکرات راهنما را نپذیرد و یا مقررات مربوطه به عبور و مرور و انتظامات بندری را ملحوظ ندارد راهنما مکلف است در حضور کارکنان و جاشوان کشتی مجدداً تذکرات لازم را به فرمانده داده و گزارش واقعه را نیز به اداره بندر تسلیم نماید - در این صورت فرماندهان مسئول هرگونه خسارات و پیش‌آمدی خواهند بود که از عمل آنها ناشی بشود و ممکن است به مجازاتهای مصرحه در ماده ۶۴ نیز محکوم گردند.

ماده ۲۳ -

راهنمایان در صورت درخواست فرماندهان کشتی‌ها باید راندن و هدایت کشتی‌ها را عهده‌دار شوند و در این صورت باید فرمانده یا جانشین او نزد راهنما حاضر باشد در صورتی که خساراتی در اثر فرمانهای راهنما به کشتی وارد و یا از طرف کشتی به مؤسسات بندری و غیره حادث شود اداره بندر به هیچ وجه مسئولیتی نخواهد داشت ولی راهنمایان از حیث غفلت یا بی‌احتیاطی یا عدم رعایت نظامات مسئول اداره بندر بوده و به مجازاتهای اداری محکوم خواهند شد.

فصل پنجم - تشریفات بهداری و قرنطینه در موقع ورود و خروج کشتیها

ماده ۲۴ -

فرمانده هر کشتی قبل از ورود به بندر مکلف به رعایت مقررات ذیل می‌باشد:

- ۱- پرچم زرد برافراشته و تا زمانی که از طرف مأمورین بهداری تشریفات قرنطینه انجام نگردیده و به او اجازه داده نشده است غیر از راهنما و مأمور بهداری کسی را به کشتی نپذیرفته و به هیچ کس اجازه خروج از کشتی ندهد.
  - ۲- در جایی که از طرف مأمورین بندری تعیین شده لنگر بیندازد و یا پهلو بگیرد.
  - ۳- کلیه اسناد و مدارک بهداری که از او خواسته می‌شود ارائه داده و جواب کافی به سئوالات مأمور بهداری بدهد.
- تبصره ۱ - در مورد ناوها اظهارات فرمانده ناو یا نماینده او کافی خواهد بود.
- تبصره ۲ - پس از آنکه مقررات بهداری انجام و اطمینان لازم حاصل گردید که از نقطه نظر بهداشت عمومی خطری متوجه نخواهد بود پروانه مراوده و ارتباط با کشتی داده می‌شود و فرمانده کشتی موظف است در این موقع پرچم زرد را فوراً پائین بیاورد.

ماده ۲۵ -

در صورتی که قبل از انجام مقررات قطعی قرانطینه احتیاجی به ارتباط با کشتی یا بندر حاصل گردد وسیله ارتباط باید دارای پرچم زرد باشد.

ماده ۲۶ -

چنانچه از لحاظ بهداری وضعیت کشتی رضایت بخش نباشد یا در میان مسافرین بیمارانی وجود داشته باشند که اقدام مأمور بهداری را ایجاب نماید اعم از اینکه نسبت به بیمار فقط مراقبت بهداری به عمل آید و یا مورد قرانطینه کامل قرارگیرد فرمانده کشتی مکلف است مطابق دستور مأمور بهداری و مقررات مربوطه به قرانطینه رفتار نماید هزینه مربوطه به ضدعفونی کردن کشتی و معالجه بیماران و بهای ادویه به عهده فرمانده کشتی می باشد.

ماده ۲۷ -

هر کشتی که از هر بندر به قصد مسافرت عزیمت می نماید باید گواهینامه بهداری تحصیل نموده باشد گواهی نامه بهداری برای تعیین وضعیت محلی که کشتی از آنجا عزیمت می نماید و شرایط بهداری خود کشتی و بارهای آن و اجزاء و مسافرین کشتی داده می شود. داشتن گواهینامه بهداری برای کشتی ها اجباری و مدت آن فقط از برای یک مسافر خواهد بود.

فصل ششم - ورود کشتی ها و کلیه وسائط بارکشی آبی

ماده ۲۸ -

فرمانده هر کشتی مجبور است در موقع ورود به بندر کلیه آئین و مقررات مندرجه زیر را کاملاً رعایت نماید.

- ۱- کشتی های بیگانه در موقع ورود به آبهای ایران و در تمام مدت توقف باید پرچم ایران را روی دکل جلوی خود بیافرازند.
- ۲- فرماندهان کشتی های بیگانه باید ۲۴ ساعت قبل ورود خود را به دفتر بندر اطلاع داده و پس از ورود هم لدی الاقتضا نقشه ها و دفتر روزنامه دریایپیمائی را ارائه دهند که صفحه به صفحه بازدید و روی قسمت های سفید آن خط کشیده شده و امضاء شود.
- ۳- فرمانده هر کشتی متعلق به اتباع ایران باید در ظرف ۲۴ ساعت پس از ورود شخصاً خود را به دفتر بندر معرفی نموده نقشه و دفتر روزنامه دریایپیمائی را ارائه دهد تا دفتر مزبور از طرف اداره بندر امضاء شود و هرگاه کشتی متعلق به تبعه ایران وارد بندر بیگانه گردد باید فرمانده آن کشتی خود را به کنسولگری دولت شاهنشاهی معرفی نماید تا ترتیبات مذکوره در فوق توسط مأمورین کنسولگری انجام گیرد چنانچه در بندری کنسولگری ایران نباشد عمل فوق به وسیله رئیس بندر محل انجام خواهد گرفت.
- ۴- فرماندهان کلیه کشتیها اعم از کشتیهای متعلق به اتباع ایران و یا اتباع بیگانه مجبورند علاوه بر اجرای مقررات گمرکی که عهده دار می باشند در ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ ورود خود صورتی که حاوی اسم کشتی و ظرفیت و خط شنوری آن و اسم صاحب کشتی فهرست اسامی اجزاء و مسافرین و غیره باشد با نسخه دوم بارنامه «منیفست» نوع و مقدار محمولاتی که جهت این بندر همراه دارند تسلیم دفتر بندر بنمایند.

۵ - فرماندهان کشتی‌هایی که در محوطه بندر می‌باشند باید در کشتی‌های خود عده کافی از کارگران صلاحیت‌دار داشته باشند تا در موقع لزوم برحسب دستورات بندر کشتی‌ها را از مهار خارج کنند.

۶ - جای لنگرانداختن کشتی‌ها و یا جای توقف آنها در هر بندر از طرف رئیس همان بندر با رعایت نظریه اداره گمرک محل (تا حدی که مانعی از نقطه نظر فنی نداشته باشد) تعیین می‌شود.

ماده ۲۹ -

هیچ کشتی حامل هر نوع کالا که باشد حق ندارد به ساحلی که در آن دفتر گمرکی وجود ندارد نزدیک شده یا به وسیله‌ای با ساحل ارتباط پیدا کند.

ماده ۳۰ -

مأمورین ادارات گمرک و بندر حق دارند تفتیشات لازمه در حدود مأموریت و صلاحیت خود در داخله کشتی‌ها به عمل آورند و فرماندهان کشتی‌ها مکلفند تسهیلات لازمه را در پیشرفت مأموریت نامبرده بالا فراهم نمایند.

ماده ۳۱ -

به استثنای کرجی‌ها و کشتی‌های راهنمایان و کرجی‌های گمرکی (با رعایت قسمت (۱) از ماده ۲۴) هیچ کرجی یا وسیله بارکش آبی دیگری حق ندارد قبل از اینکه مقررات مربوطه به قرانطینه اجرا شده باشد به کشتی‌هایی که وارد می‌شوند نزدیک شده یا به وسیله‌ای با آن مرتبط گردند.

ماده ۳۲ -

ترتیب لنگرانداختن و پهلوگرفتن و توقف کشتی‌ها در بنادر تابع نظامات مخصوص همان بندری است که کشتی به آنجا وارد شده باشد.

ماده ۳۳ -

مأمور بندر دفتر اجزاء کشتی را معاینه و امضاء نموده مقصد و عده آنها و تعداد مسافری را (در صورتی که داشته باشد) در دفتر مزبور ذکر می‌نمایند.

ماده ۳۴ -

کارکنان و اعضاء و مسافری کشتی‌ها می‌توانند با رعایت مقررات و آئین‌نامه راجع به ورود و خروج مسافری و اعضاء و عملیات کشتی‌ها که بر طبق ماده ۱۹ قانون ورود و اقامت اتباع خارجه تنظیم گردیده در بنادر ایران موقتاً برای تفریح یا رفع حوائج خود با اطلاع اداره گمرک و

فصل هفتم - حرکت کشتیها

ماده ۳۵ -

هیچ یک از کشتیها که در یکی از بنادر و یا مقابل کناره لنگر انداخته نمی‌توانند از آنجا عزیمت نمایند مگر آنکه قبلاً پروانه خروج تحصیل نمایند و این پروانه وقتی داده می‌شود که کشتی کلیه تشریفات معموله را انجام داده حقوق گمرکی و عوارض بندری و سایر عوارض مربوطه را پرداخته و ورقه مرخصی از گمرک در دست داشته باشد مدت اعتبار پروانه مزبور پنج روز و در صورت انقضاء قابل تجدید خواهد بود (ورقه مرخصی همان اجازه‌نامه حرکت است که از گمرک داده می‌شود و نمره آن هم در پروانه خروج قید خواهد شد).

ماده ۳۶ -

فرمانده هر کشتی قبل از حرکت مکلف است راجع به کالائی که بار کرده و یا در کشتی مانده است یا بدون داشتن بار حرکت می‌کند اظهارنامه مطابق مقررات گمرکی تنظیم و به ضمیمه اسناد مربوطه به دفتر گمرک تسلیم نماید.

ماده ۳۷ -

کلیه کشتیها پس از پیاده کردن و بارگیری محمولات و مسافری خود مکلفند در ساعت مقرر که از طرف خود کشتی اعلام شده حرکت نمایند توقف بعد از ساعت مقرر در موارد اضطرار موقوف به اجازه کتبی اداره بندر خواهد بود و مراتب هم به اطلاع اداره گمرک رسانده خواهد شد.

ماده ۳۸ -

تاریخ حرکت هر کشتی در موقع عزیمت از بندر در دفتر ثبت مخصوص که از طرف اداره بندر نگاهداری می‌شود ثبت می‌گردد.

ماده ۳۹ -

نمایندگان شرکتهای کشتی‌رانی دفتر مخصوص جهت ثبت اسامی مسافری کشتیهای مربوطه به شرکت خود نگاهداری نموده و صورت مسافری کشتی را به محض تقاضای اداره بندر تسلیم می‌نمایند. دفتر مزبور حاوی مشخصات مسافری و مقصد و تاریخ حرکت آنها خواهد بود.

ماده ۴۰ -

فرماندهان یا سایر کارکنان کشتیها حق ندارند اشخاصی را که از یک بندر داخلی به بندر داخلی دیگر قصد مسافرت دارند بدون داشتن پروانه مخصوص مسافرت به بنادر داخلی که از طرف شهربانی یا گمرک داده می شود در کشتی خود بپذیرد.

ماده ۴۱ -

هیچ کشتی و کرجی حق ندارد که بیش از اندازه ظرفیت خود بارگیری نموده و آبنشین آن را از حد خط شاهین (خط بارگیری) تجاوز دهد. اداره بندر مکلف است در این خصوص مراقبت و بازرسی های لازم به عمل آورده و چنانچه خلاف آن را ملاحظه نمایند پروانه حرکت کشتی را از بندر ندهد تا اینکه مقدار اضافه بار از کشتی خارج شود.

فصل هشتم - مراوده مأمورین دولت و اشخاص به کشتیهای وارده

بهربندری

ماده ۴۲ -

از موقعی که کشتی وارد هر یک از بنادر ایران می شود تا موقعی که خارج بشود مراوده مأمورین دولتی نمایندگان کشتی - تجار و غیره با کشتیها به ترتیب زیرین خواهد بود.

۱- در بنداری که کشتی به وسیله راهنما وارد می شود بدو اشخص راهنما تا حدی که کشتی حق پیش آمدن را دارد جلو رفته سوار می شود و کشتی را تا نقطه ای که محل بازرسی قرانطینه است پیش می آورد.

۲- به مجرد ورود کشتی به یکی از بنادر پزشک مأمور قرانطینه برای بازرسیهای زیر به کشتی می رود.
معاینه طبی - مراقبت طبی - شرایط قرانطینه.

تبصره - هیچکس قبل از آنکه پزشک مأمور قرانطینه وظایف خود را بر طبق مقررات مخصوصی انجام و اجازه معاشرت آزاد بدهد حق ورود به کشتی ندارد.

۳- مأمورین اداره گمرک هر بندر برای انجام وظایف زیر طبق مقررات به کشتی آمد و رفت می نمایند.
الف - بازرسی گذرنامه اتباع داخله و خارجه

ب - گرفتن بارنامه (مانیفست) و نظارت در کالاهای رسیده و فرستاده به وسیله کشتیها برای اخذ حقوق گمرکی و عوارض راهداری و حقوق انحصاری و سایر عوارض

ج - نظارت در عملیات تخلیه و بارگیری و بارشماری کشتیها

د - مراقبت و جلوگیری از قاچاق کالا و ارز به وسیله کشتیها

ه - مراقبت و جلوگیری از قاچاق اجناس ممنوعالورود و ممنوعالصدور به وسیله کشتیها

تبصره - برای مراقبت در بازرسی مسافرت کشتیها اداره گمرک در هر بندر موظف است صورت اسامی مسافرتین را بلافاصله به شهربانی محل تسلیم نماید.

۴- مأمورین اداره بندر برای اجرای مقررات بندری به کشتیها رفت و آمد خواهند داشت.

۵ - مأمورین وزارت پست و تلگراف مجازند برای تحویل گرفتن و تحویل دادن کیسه کاغذهای پستی و محمولات پستی طبق مقررات به کشتیها بروند.

۶ - کنسولها به کشتیهای مربوطه به خود طبق مقررات و رسوم بین المللی حق ورود دارند.

۷- اشخاص زیرین با معرفی اداره شهربانی محل و اخذ پروانه از اداره بندر می‌توانند به کشتیها رفت و آمد نمایند:

الف - نمایندگان کشتیها در تمام مدت توقف کشتی مربوطه بخود.

ب - بارنویسان ادارات کشتیرانی.

ج - بارگیری کشتیها با رعایت مقررات شهربانی.

د- دستفروشها برای فروش کالای خود.

تبصره ۱ - پروانه‌های موضوع فقرات الف - ب - د - که در شش ماه یک مرتبه تمدید یا تجدید می‌شوند دارای عکس صاحب پروانه بوده و

به ثبت اداره گمرک خواهد رسید.

تبصره ۲ - برای باربران موضوع فقره (ج) همان پلاک شماره که از طرف شهربانی داده می‌شود به منزله پروانه و عکس آنها خواهد بود.

فصل نهم - مواد محترقه و مشتعله و آتش‌گیری حریق

ماده ۴۳ -

فرماندهان کشتی‌های حامل مواد محترقه و مشتعله مکلفند قبل از ورود به منطقه بندری ورود خود را قبلاً به اداره بندر اطلاع دهند.

ماده ۴۴ -

کشتیها نمی‌توانند وارد بندر شده و به اسکله‌ها بچسبند مگر اینکه قبلاً مواد محترقه را که همراه دارند با اطلاع اداره گمرک پیاده نموده باشند.

ماده ۴۵ -

رؤسای بنادر باید با رعایت موقعیت بندری نقاط مخصوصی جهت پیاده کردن و سوار کردن مواد محترقه و مشتعله تعیین نموده و با اطلاع اداره گمرک مراقبت در اجرای مقررات پیاده کردن بنمایند.

ماده ۴۶ -

استعمال مواد محترقه یا مشتعله یا هر چیزی که ممکن است ایجاد حریق نماید از قبیل کبریت شمع و غیره در انبار کشتیها و باراندازها اکیداً ممنوع است و اداره بندر می‌تواند هرگونه عملی را که ممکن است ایجاد حریق نماید منع کند اجرای این مقررات در انبارها و محوطه‌های خصوصی گمرک با اداره گمرک است.

ماده ۴۷ -

در موقع حدوث حریق در محوطه بندر یا نقاطی که متصل به محوطه بندری باشد فرماندهان کشتی‌های متوقف در بندر مکلفند به محض اخطار رئیس بندر یا قائم مقام او عده لازم از اجزاء حاضر خود را بلافاصله به اختیار رئیس بندر قرار دهند.

ماده ۴۸ -

در موقع حدوث حریق در یکی از کشتیهای متوقف در بندر رئیس بندر مکلف است به محض مشاهده آتش یا وصول اطلاع از فرمانده کشتی راجع به بروز آتش عده لازم از مأمورین بندری را جهت استمداد در نشانیدن آتش مأمور نماید و فرمانده کشتی متوقف در بندر در موقع بروز آتش در داخل کشتی خود مکلف است بلافاصله وقوع آتش را به اداره بندر اطلاع دهد.

فصل دهم - مقررات متفرقه

ماده ۴۹ -

در موقع وقوع خسارت از طرف کشتیها مأمورین بندری به فوریت با حضور نماینده کشتی راجع به خسارت وارده صورتجلسی که به امضای طرفین خواهد رسید تنظیم می‌نمایند.

ماده ۵۰ -

عوارض لنگرگاهها حقوق راهنمایی و سایر حقوق دریائی طبق تعرفه جداگانه بوده و به وسیله مأمورین گمرک یا بندر وصول خواهد گردید.

ماده ۵۱ -

اداره بندر می‌تواند از لحاظ مقتضیات و مصالح بندری کشتیها و سایر وسائط بارکشی آبی با محمولات آنها را که در محوطه بندر و یا در سر راه سیر آنها به گل نشسته و یا غرق شده و یا بهر نحو دیگری مانع سیر کشتیها و سایر وسائط بارکشی آبی واقع گردیده‌اند چنانچه تا انقضاء مدت اخطار کتبی به صاحبان یا نمایندگان آنها (مدت اخطار کتبی نسبت به کمیت و کیفیت وسائط بارکشی آبی یا محمولات آنها از طرف اداره بندر تعیین خواهد شد) رفع مانع به عمل نیامده باشد با اطلاع و نظارت اداره گمرک و دادبان نخست یا قائم مقام قانونی او و با رعایت مقررات و نظامات گمرکی اقدام به رفع مانع بنمایند.

در صورتی که مصالح بندر عملیات رفع موانع را از مسیر کشتیرانی و محوطه بندر به فوریت ایجاب نماید اداره بندر می‌تواند بدون رعایت مدت اخطاریه به صاحبان وسائط بارکشی آبی ولی با نظارت اداره گمرک و دادبان نخست یا نماینده او اقدام فوری برای رفع موانع به عمل آورده هزینه رفع موانع را به صاحبان وسائط بارکشی آبی باید پردازند.

ماده ۵۲ -

هیچکس در آبهای کشور شاهنشاهی حق استخراج اشیاء مغروق را ندارد مگر با اجازه اداره بندر و در مورد اشیاء مغروق هم طبق مواد پیش‌بینی شده در آئین‌نامه قانونی گمرکی اقدام خواهد شد.

ماده ۵۳ -

بدون تحصیل اجازه از اداره بندر ماهیگیری در منطقه ممنوع است و مقررات گمرکی نیز در این موضوع بایستی ملحوظ گردد.

ماده ۵۴ -

الصاق هرگونه اعلان از طرف اشخاص متفرقه در محوطه بندر ممنوع است مگر با پروانه کتبی از اداره بندر.

ماده ۵۵ -

مقررات مربوط به چراغ کشتیها و کرجی‌ها و کلیه وسائط بارکشی آبی و علائم و اشارات دریائی و بندر مطابق معمول بین‌المللی خواهد بود.

ماده ۵۶ -

گرفتن وزنه‌های تعادل جهت توازن کشتی و خالی کردن آنها از طرف کشتیها در محوطه بندرهای ایران طبق آئین‌نامه داخلی هر بندری انجام خواهد گرفت.

فصل یازدهم - مقررات حرکت و سیر کشتیها در رودخانه‌ها و کانالها و خورها خلیج کوچک

ماده ۵۷ -

کلیه کشتیها مکلفند مقررات زیر را رعایت نمایند.

الف - در کانالها و خورها مطابق گویه با علامت راهنمایی و نشانه‌های دیگری که گذاشته شده حرکت نمایند.

ب - در موقع حرکت به سمت بالا یا پائین رودخانه نباید از پهلو کشتی که در رودخانه به زمین فرونشسته عبور نماید مگر اینکه قبلاً یقین حاصل کنند که راه و عمق کافی که بتواند به سلامت از پهلو آن عبور نماید موجود است.

ج - راجع به امور کشتی‌رانی هرگونه اطلاعاتی که مفید باشد و همچنین مشاهدات خود را در طی مسافرت به رئیس بندر اعلام دارند.

ماده ۵۸ -

کشتی‌هایی که در رودخانه‌ها و کانالها و خورهای تنگ در حرکت هستند موقع عبور از پهلوی کشتی یا کرجی‌هایی که به عملیات بندری اشتغال دارند و پرچم سرخ برافراشته‌اند باید فاصله لازم را رعایت نموده و سرعت سیر خود را به اندازه کافی کم نمایند تا مزاحم آنها نشوند.

ماده ۵۹ -

کلیه کشتیها - کرجیها و وسائط بارکشی آبی که در رودخانه‌ها کانالها و خورهای تنگ در حرکت هستند برای احتراز از وقوع تصادم و یا هرگونه پیش‌آمدی بایستی همیشه مقررات مربوطه همان محل را رعایت نمایند.

ماده ۶۰ -

کلیه کشتیها و وسائط بارکشی آبی باید آبنشین خود را به‌میزانی که برای فصول مختلفه سال تعیین می‌شود مطابقت دهند.

ماده ۶۱ -

برای نجات کلیه کشتی‌هایی که در گل فرونشسته‌اند از طرف اداره بنادر تصمیمات لازمه اتخاذ و دستورهای بندر را کلیه کشتیها و کشتی که به گل فرونشسته مراعات خواهند نمود.

ماده ۶۲ -

فرمانده یا صاحب کشتی مکلف است در موارد زیرین اعلامیه حاکی از جریان واقعه به اداره بندر یا مأمور صلاحیت‌دار بندری ارسال دارد:

الف - در صورتی که کشتی شکسته یا متروک یا معیوب شده باشد.

ب - چنانچه در اثر سانحه که به کشتی متوجه شده یا وقوع حادثه در داخله کشتی صدمه جانی به کسی وارد شده باشد.

ج - اگر یکی از کشتیها باعث اضرار مادی کشتی دیگری شده باشد.

تبصره - در موارد سه‌گانه فوق رونوشتی از اعلامیه واصل به اداره بنادر از طرف اداره مزبور باید جهت نیروی دریائی ارسال شود.

فصل دوازدهم - مجازاتها

ماده ۶۳ -

متخلفین از ماده ۱۲ و ۲۴ و فقرات یک الی ۵ از ماده ۲۸ و مواد ۲۹ - ۳۵ - ۴۰ - ۶۰ از ده ریال الی پنجاه ریال جزای نقدی یا از سه روز الی ۷ روز حبس تکدیوری و یا هر دو محکوم خواهند شد.

ماده ۶۴ -

متخلفین از مواد ۶ - ۱۳ - ۱۴ - ۲۲ - ۲۵ - ۲۶ - ۳۱ - ۳۶ - ۳۷ - ۴۳ - ۴۴ - ۴۶ - ۴۷ - ۵۲ - ۵۳ - ۵۴ - ۵۷ - ۵۸ - ۵۹ از سه ریال الی سی ریال جزای نقدی یا یک روز حبس تکدیوری و یا هر دو محکوم خواهند شد.